

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 68/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen viittomakielen opetuksesta lapsille äidinkielenä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropposen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 68/2019 vp:

Miten hallitus aikoo turvata viittomakielen opetuksen niille kuuleville lapsille, joiden vanhemmat käyttävät äidinkielenään viittomakieltä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Kuurojen Liitto ry selvittivät kevättalvella 2016 viittomakieltä käyttävien lasten ja nuorten lukumäärää esi- ja perusopetuksen kehittämistä varten. Selvitystyöhön osallistuivat lisäksi Viittovat Perheet ry, Finlandssvenska Teckenspråkiga rf, Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry, Kuurojen Vanhempien Kuulevien Lasten Yhdistys ry sekä Jyväskylän yliopiston Viittomakielen keskus, tutkijatohtori Laura Kanto. Opetus- ja kulttuuriministeriö huolehti sähköisen kyselylomakkeen lähettämisestä esi- ja perusopetuksen järjestäjille. Lomakkeesta oli suomen- ja ruotsinkieliset versiot. Järjestöt jakoivat avoimen verkkokyselyn linkkiä omilla kanavillaan ja sosiaalisessa mediassa viittomakieltä käyttävien perheiden vastattavaksi. Perheille suunnattuun kyselyyn vastattiin suomeksi tai ruotsiksi, lisäksi kaikki kysymykset oli käännetty suomalaiselle ja suomen-ruotsalaiselle viittomakielelle. Vastausten määrä jäi erittäin alhaiseksi. Toisaalta on myös ilmeistä, että kaikki eivät halua tunnustautua. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Kuurojen Liiton kyselyn pohjalta tekemä yhteinen karkea arvio oli, että CODA-lapsia on 500-600.

Romanikieltä, viittomakieltä tai muuta oppilaan äidinkieltä voidaan opettaa suomen, ruotsin tai saamen kielen sijasta tai myös niiden ohella, jolloin äidinkieleen tuntijaon mukaan varatuilla tunneilla voidaan opettaa kahta eri kieltä (HE 86/1997 vp). Viittomakieltä on mahdollista opettaa joko yksinomaaisena äidinkielenä tai äidinkieleen varattuja tunteja voidaan käyttää viittomakielen opiskeluun oppilaan muun äidinkielen opiskelun ohella. (HE 86/1997 vp). Esimerkiksi valtioneuvoston asetuksessa perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 8 §:ssä todetaan, että viittomakielen opetus järjestetään äidinkieleen ja kirjallisuuteen sekä muihin kieliin varatuilla tunneilla.

Perusopetuslain laatimisen ajankohdan vuoksi viittomakieltä ei ole sisällytetty valtionavustuksen piiriin, koska viittomakieltä ajateltiin käytettävän ja tarvittavan ainoastaan kuulovammaisten kouluissa, joiden rahoitus oli järjestetty muulla tavalla. Viittomakieltä ei myöskään ole huomioitu

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 68/2019 vp

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 45 §:n mukaisissa avustuksissa, joissa huomioidaan esimerkiksi romani- ja saamenkieli.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettu laki (1705/2009) ei nykymuodossaan sisällä valtuuksia opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (1777/2009) täydentämiselle viittomakielen osalta (vieraskielisten sekä saamen- ja romanikielisten oppilaiden täydentävän opetuksen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteet). Viittomakielen ja CODA-oppilaiden opetuksen järjestämisen tuki on mahdollista ottaa huomioon siinä vaiheessa, kun rahoituslakia avataan kokonaisvaltaisemmin. Siihen saakka opetuksen järjestämistä tuetaan informaatio-ohjauksen keinoin opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen toimesta.

Lisäksi hallitusohjelman mukaan hallituskaudella selvitetään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lainsäädännön päivitystarpeita viittomakielilain ja YK:n vammaissopimuksen mukaiseksi.

Helsingissä 2.9.2019

Opetusministeri Li Andersson